

Υπόθεση C-164/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

20 Απριλίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Landesgericht Korneuburg (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Φεβρουαρίου 2020

Εκκαλούσα:

Airhelp Limited

Εφεσίβλητη:

Austrian Airlines AG

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

Landesgericht Korneuburg

Το Landesgericht Korneuburg (πρωτοδικείο του Korneuburg, Αυστρία), δικάζον ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εξέδωσε [παραλειπόμενα] επί της διαφοράς μεταξύ της ενάγουσας **Airhelp Limited**, Central Hong Kong, [παραλειπόμενα] και της εναγομένης **Austrian Airlines AG**, [παραλειπόμενα] Wien-Flughafen, [παραλειπόμενα], με αντικείμενο ποσό ύψους **1 200,00 ευρώ** [παραλειπόμενα], κατόπιν έφεσης που άσκησε η ενάγουσα κατά της απόφασης του Bezirksgericht Schwechat (ειρηνοδικείου του Schwechat, Αυστρία) της 21ης Οκτωβρίου 2019 [παραλειπόμενα], την ακόλουθη

Διάταξη

1. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ το ακόλουθο **προδικαστικό ερώτημα:**

«Πρέπει, κατ' ορθή ερμηνεία των άρθρων 5, 6 και 7 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών

αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης, να θεωρηθεί ως “έκτακτη περίπτωση”, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 [...], η διαγιγνωσκόμενη από ιατρό του αεροδρομίου ασθένεια –και η εξ αυτού του λόγου ακαταλληλότητα για πτήση– επιβάτη ο οποίος έχει ήδη επιβιβαστεί σε αεροσκάφος που δεν έχει ακόμη απογειωθεί [σελ. 2 του πρωτοτύπου], όταν έχει ως συνέπεια την άρνηση μεταφοράς του εν λόγω επιβάτη από τον αερομεταφορέα, με αποτέλεσμα ο επιβάτης να πρέπει να αποβιβαστεί από το αεροσκάφος και οι αποσκευές του να εκφορτωθούν;»

2. Αναστέλλει τη διαδικασία μέχρι την έκδοση της προδικαστικής απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σκεπτικό

I. Επί της διαφοράς της κύριας δίκης:

α. Τα ακόλουθα **πραγματικά περιστατικά** δεν αμφισβητούνται [παραλειπόμενα]:

Οι R***** M***** και H***** M***** διέθεταν επιβεβαιωμένη κράτηση για τις ακόλουθες πτήσεις της εναγομένης:

- OS 872 από Τεχεράνη (IKA) προς Βιέννη (VIE): προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης, στις 9 Ιανουαρίου 2018, 3:50 π.μ.: προγραμματισμένη ώρα άφιξης, στις 9 Ιανουαρίου 2018, 6:00 π.μ.

- OS 451 από Βιέννη (VIE) προς Λονδίνο (LHR): προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης, στις 9 Ιανουαρίου 2018, 6:40 π.μ.: προγραμματισμένη ώρα άφιξης, στις 9 Ιανουαρίου 2018, 8:15 π.μ.

- AC 8283 από Λονδίνο (LHR) προς Halifax (YHZ): προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης, στις 9 Ιανουαρίου 2018, 11:10 π.μ.: προγραμματισμένη ώρα άφιξης, στις 9 Ιανουαρίου 2018, 2:00 μ.μ.

[σελ. 3 του πρωτοτύπου]

Η πτήση OS 872 καθυστέρησε κατά 53 λεπτά, καθότι αναχώρησε τελικά από το IKA, στην πραγματικότητα, στις 9 Ιανουαρίου 2018, στις 4:30 π.μ. και αφίχθη στο VIE στις 6:53 π.μ. Η διανυόμενη απόσταση στο πλαίσιο της πτήσης από το IKA προς το YHZ υπερβαίνει τα 3 500 χιλιόμετρα.

Η καθυστέρηση της πτήσης OS 872 οφειλόταν εν μέρει, κατά 40 λεπτά, στο ακόλουθο περιστατικό: μετά την έναρξη της επιβίβασης στο IKA, και μόνο μετά την είσοδο στο αεροπλάνο, υπάλληλος της εναγομένης, η οποία ήταν ανώτερο μέλος του πληρώματος, παρατήρησε την προδήλως κακή κατάσταση της υγείας ενός επιβάτη. Με βάση το εγχειρίδιο λειτουργίας της εναγομένης, δεν επιτρέπεται η μεταφορά ατόμων που κρίνονται ως ακατάλληλα για πτήση λόγω προβλημάτων υγείας. Εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτόν προβλέπονται, στην περίπτωση που ο

επιβάτης φέρει ιατρικό έγγραφο, πράγμα όμως που δεν συνέβη εν προκειμένω. Το ανώτερο μέλος του πληρώματος ενημέρωσε τον ιατρό του αεροδρομίου, προκειμένου αυτός να επαληθεύσει την αρχική της εκτίμηση. Ο ιατρός έκρινε παρομοίως ότι ο επιβάτης δεν ήταν κατάλληλος για πτήση και, για τον λόγο αυτόν, η εναγομένη αρνήθηκε να μεταφέρει τον επιβάτη. Ο επιβάτης έπρεπε να αποβιβαστεί από το αεροπλάνο, όπως επίσης έπρεπε να εκφορτωθούν οι αποσκευές του. Το ακριβές πρόβλημα υγείας δεν κατέστη δυνατόν να προσδιοριστεί.

Η πτήση OS 872 καθυστέρησε κατά 13 περαιτέρω λεπτά, χωρίς να καταστεί δυνατόν να προσδιοριστούν οι λόγοι.

Ο ελάχιστος χρόνος μετεπιβίβασης (minimum connecting time) στο αεροδρόμιο VIE ανέρχεται σε 25 λεπτά. Εάν η πτήση είχε καθυστερήσει μόνο 13 λεπτά και δεν είχε σημειωθεί η περαιτέρω καθυστέρηση των 40 λεπτών, οι επιβάτες θα μπορούσαν να προλάβουν την πτήση ανταπόκρισης.

β. Η **ενάγουσα** ζητεί αποζημίωση ύψους 1 200 ευρώ, πλέον τόκων, σύμφωνα με το άρθρο 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 [σελ. 4 του πρωτοτύπου] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης.

Προς στήριξη του αιτήματός της, ισχυρίζεται –καθόσον αφορά το αντικείμενο της κατ’ έφεση δίκης– ότι οι R***** M***** και H***** M***** της έχουν εκχωρήσει τις αξιώσεις τους· η ίδια έχει αποδεχθεί τις εκχωρήσεις αυτές. Η πτήση OS 872 καθυστέρησε και αυτός είναι ο λόγος που οι R***** M***** και H***** M***** δεν πρόλαβαν την πτήση ανταπόκρισης και αφίχθησαν στον τελικό προορισμό τους με καθυστέρηση άνω των τριών ωρών. Δεν συνέτρεχαν έκτακτες περιστάσεις –ιδίως όσον αφορά τις καιρικές συνθήκες– ή άλλοι λόγοι απαλλαγής βάσει του προμνησθέντος κανονισμού.

γ. Η **εναγομένη** ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Ισχυρίζεται –καθόσον αφορά το αντικείμενο της κατ’ έφεση δίκης– ότι μια τετράχρονη (η H***** M*****) δεν μπορεί να προβεί σε δήλωση εκχώρησης η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα. Η καθυστέρηση της πτήσης OS 872 από το ΙΚΑ προς το VIE οφειλόταν σε έκτακτες περιστάσεις, επειδή στις 9 Ιανουαρίου 2018, στην πτήση OS 872, ένας επιβάτης αρρώστησε και/ή απεβίωσε και, για τον λόγο αυτόν, η πτήση καθυστέρησε κατά 40 λεπτά.

δ. Το **πρωτοβάθμιο δικαστήριο** απέρριψε το αίτημα της αγωγής στο σύνολό του, με το σκεπτικό, κατ’ ουσίαν, ότι η ασθένεια ή ο θάνατος μελών του πληρώματος, κατά κανόνα, δεν αποτελεί κατά γενικό κανόνα επαρκή λόγο κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, διότι η κατάσταση αυτή εμπίπτει στη σφαίρα κινδύνου του αερομεταφορέα. Ωστόσο, η ασθένεια ή ο θάνατος επιβάτη πρέπει να κρίνεται διαφορετικά, ανεξάρτητα από το αν το

συμβάν αυτό έχει επέλθει κατά τη διάρκεια της κρίσιμης πτήσης [σελ. 5 του πρωτοτύπου] ή κατά τη διάρκεια της προηγηθείσας πτήσης· η κατάσταση αυτή δεν εμπίπτει στη σφαίρα κινδύνου του αερομεταφορέα, καθότι στο πλαίσιο αυτό επέρχεται μόνον ένας γενικός κίνδυνος ζωής. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι αναμενόμενο ούτε εντάσσεται στις συνήθεις και αναμενόμενες συνθήκες διεξαγωγής των αεροπορικών μεταφορών το να βρίσκεται ένας επιβάτης σε τόσο κακή κατάσταση υγείας πριν από την προγραμματισμένη αναχώρηση ώστε να μην μπορεί να ξεκινήσει την πτήση. Η κατάσταση αυτή δεν θα μπορούσε να αποφευχθεί από την εναγομένη ούτε ήταν διαχειρίσιμη, επειδή η εναγομένη δεν είχε καμία επιρροή στην κατάσταση της υγείας του επιβάτη. Η εναγομένη δεν απαιτείται να διευκρινίσει ποια ήταν η ακριβής ασθένεια και ποιος ο βαθμός σοβαρότητάς της, επειδή, για λόγους προστασίας δεδομένων, δεν της επιτρέπεται να συλλέγει και να αποθηκεύει δεδομένα υγείας των επιβατών. Η ασθένεια επιβάτη λίγο πριν από την προγραμματισμένη αναχώρηση αποτελεί έκτακτη περίπτωση. Εν συνεχεία, η εναγομένη έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου ο επιβάτης να αποβιβαστεί από το αεροσκάφος και να εκφορτωθούν οι αποσκευές του. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν υπήρχαν εύλογα μέτρα που θα μπορούσαν να είχαν ληφθεί για την επιτάχυνση της μεταφοράς των λοιπών επιβατών. Η διάθεση αεροσκάφους αντικατάστασης ή η πραγματοποίηση της μεταφοράς με άλλη πτήση θα συνεπαγόταν ακόμη μεγαλύτερη καθυστέρηση. Συνεπώς, η εναγομένη έλαβε όλα τα εύλογα μέτρα για να εξασφαλίσει τη μεταφορά των επιβατών με τη μικρότερη δυνατή καθυστέρηση. Η περαιτέρω καθυστέρηση των 13 λεπτών δεν ήταν αιτιώδης για την απώλεια της πτήσης ανταπόκρισης.

ε. Κατά της ανωτέρω απόφασης βάλλει η έφεση της ενάγουσας. Στην έφεση αυτή, υποστηρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η [σελ. 6 του πρωτοτύπου] νομική εκτίμηση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου είναι εσφαλμένη. Συγκεκριμένα, το γερμανικό Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Ακυρωτικό Δικαστήριο) (BGH) έχει κρίνει επανειλημμένα ότι, με βάση τον νόμο, έκτακτη περίπτωση δεν συνιστά το κάθε αναπόφευκτο γεγονός, αλλά πρέπει να πρόκειται για συμβάν που δεν εντάσσεται στην συνήθη πορεία των πραγμάτων, ήτοι που ξεχωρίζει από τις συνήθεις και αναμενόμενες συνθήκες διεξαγωγής των αεροπορικών μεταφορών. Ως εκ τούτου, ούτε ο θάνατος ούτε η ασθένεια επιβάτη πρέπει να θεωρούνται έκτακτες περιστάσεις, επειδή τα περιστατικά αυτά δεν σπανίζουν στην καθημερινότητα των αεροπορικών μεταφορών. Ιδίως στις πτήσεις μεγάλων αποστάσεων, όπως στην προκειμένη περίπτωση, η εκδήλωση ασθένειας επιβάτη είναι αντίστοιχα πιθανότερη, απλώς και μόνο για τον λόγο ότι ο αριθμός των επιβατών στις πτήσεις μεγάλων αποστάσεων είναι μεγαλύτερος. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, για τον λόγο αυτόν, υφίστανται αντίστοιχες προκαθορισμένες διαδικασίες για την εν λόγω περίπτωση. Στο εγχειρίδιο λειτουργίας προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων ασθένειας επιβατών, πράγμα που σημαίνει ότι τα περιστατικά ασθένειας επιβατών πρέπει να θεωρούνται ότι είναι –και ήσαν πράγματι– αναμενόμενα από την εναγομένη. Τούτο και μόνον αρκεί για να κριθεί ότι δεν συντρέχει έκτακτη περίπτωση κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Ακόμη κι αν η συχνότητα αφ' εαυτής δεν αποτελεί επαρκές κριτήριο για τη συνδρομή έκτακτων περιστάσεων, εντούτοις η συχνότητα καθώς και το γεγονός ότι υπάρχουν ειδικά

προκαθορισμένες διαδικασίες για τον σκοπό αυτόν αποτελούν, σε κάθε περίπτωση, ένδειξη ότι πρόκειται για σύνηθες συμβάν στις αεροπορικές μεταφορές. Σημασία έχει επίσης πόσος χρόνος από τη σαραντάλεπτη καθυστέρηση αναλογούσε στην αποβίβαση του επιβάτη και την εκφόρτωση των αποσκευών του και πόσος στην ίδια την εξέταση από τον ιατρό.

στ. Στο υπόμνημά της απαντήσεως στην έφεση, η εναγομένη ζητεί την απόρριψη της έφεσης, παραπέμπει σε αποφάσεις γερμανικών δικαστηρίων που έχουν κρίνει ότι [σελ. 7 του πρωτοτύπου] η ασθένεια επιβάτη αποτελεί έκτακτη περίπτωση και συντάσσεται, κατ' ουσίαν, με το περιεχόμενο των κρίσεων του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

ζ. Το Landesgericht Korneuburg (πρωτοδικείο του Korneuburg), δικάζον ως **δευτεροβάθμιο δικαστήριο**, καλείται να αποφανθεί σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό επί των αξιώσεων της ενάγουσας.

Πρέπει να σημειωθεί εκ προοιμίου ότι το ζήτημα της έγκυρης εκχώρησης είναι ξεκάθαρο όσον αφορά τις αξιώσεις του R***** M*****. Το ζήτημα κατά πόσον υφίσταται έγκυρη εκχώρηση ομοίως όσον αφορά τις αξιώσεις της H***** M***** δεν κρίνεται ότι αποτελεί ζήτημα του δικαίου της Ένωσης. Για εθνικούς δικονομικούς λόγους και με βάση τις νομικές εκτιμήσεις του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, το εν λόγω ζήτημα θα πρέπει να εξεταστεί μόνο σε περίπτωση που στο προδικαστικό ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, η απόφαση εξαρτάται –τουλάχιστον όσον αφορά τον R***** M*****– από την ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 5, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004.

II. Επί του προδικαστικού ερωτήματος:

Το Landesgericht Korneuburg [πρωτοδικείο του Korneuburg], δικάζον ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εκτιμά, στηριζόμενο στη μέχρι τούδε νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, ότι ένα συμβάν αποτελεί «έκτακτη περίπτωση» σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 εφόσον πρόκειται για περιστατικό το οποίο δεν συνδέεται αναπόσπαστα με την κανονική άσκηση της δραστηριότητας του οικείου αερομεταφορέα και το οποίο διαφεύγει τον αποτελεσματικό έλεγχο του τελευταίου λόγω της φύσης ή των αιτιών του (C-549/07, C-402/07, C-432/07, C-12/11, C-257/14).

Επιπλέον, έχουν εκδοθεί πολλές αποκλίνουσες αποφάσεις αυστριακών και γερμανικών δικαστηρίων σχετικά με το ζήτημα αν τα επείγοντα ιατρικά περιστατικά λόγω [σελ. 8 του πρωτοτύπου] ασθένειας επιβάτη αποτελούν έκτακτη περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Από το γεγονός αυτό και μόνο συνάγεται ότι το περιεχόμενο της εν λόγω διάταξης δεν είναι τόσο προφανές ώστε να πρόκειται για ζήτημα το οποίο εμπίπτει στο πεδίο της σαφούς πράξης (acte clair).

Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο κρίνει ότι δεν απαιτείται να γίνει περαιτέρω διάκριση μεταξύ του σκέλους της σαραντάλεπτης καθυστέρησης το οποίο

αναλογεί στη διενέργεια του ίδιου του ιατρικού ελέγχου και του σκέλους που αναλογεί στην αποβίβαση του επιβάτη και την εκφόρτωση των αποσκευών του, ιδίως επειδή η αποβίβαση και εκφόρτωση φαίνεται ότι αποτέλεσαν άμεση και αναπόφευκτη συνέπεια του πορίσματος της ιατρικής εξέτασης.

[παραλειπόμενα]

Landesgericht Korneuburg (πρωτοδικείο του Korneuburg), εικοστό δεύτερο
τιμήμα

Korneuburg, 27 Φεβρουαρίου 2020

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ